

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2009. január

- Zsid 3, 7-8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Tóth Attila (ev. lelkész, Várpalota)

A hónap igéje: Az Úrra tekintek szüntelen, nem tántorodom meg, mert a jobbomon van. (Zsolt 16,8)

Az egyik este beszélgetés közben fiam ezt mondta: „Apa, ma már nem ez a divat, ma ez nem trendi”. Ezzel azt akarta mondani, hogy a fiatalok között már más az irányultság. Le vagyok maradva, rossz az irányultságom.

Ma a trendek korszakában élünk. A divatnak megvan a maga trendje, a világ pénzpiacának is különböző trendjei vannak, sőt egyházi trendeket is megfigyelhetünk. A fejlődés vagy éppen a regresszió irányaival jó tisztában lenni. Ha a trendekre figyelünk, egy kicsit előre láthatunk a jövőbe.

A keresztyén embereknek is lehet irányultsága, trendje? Ennek kimutatása segít nekünk az életünk alakításában? A

zsoltáros válasza egyértelmű igen: az Istenre tekintés, reá figyelés alapvetően meghatározza az ember életét, sorsát, jelenét és jövőjét.

Amikor személygépkocsival közlekedünk, nem mindegy, hogy milyen irányban haladunk. Az egyirányú utcában csak egy irányban lehet haladni. Baj van, ha valaki ezt az szabályt figyelmen kívül hagyja, és szembe halad a forgalommal. A keresztyén embernél is baj történik, ha az Istenre figyelés irányultságát megváltoztatja, és elkezd másra nézni. „Tekintetem szüntelen az Úrra néz” – mondja a zsoltáros.

Az Istenre való állandó figyelés a jó irány, amely segíthet életünk gondjainak megoldásában.

Az év kezdetén életünk irányultságára hívja fel Isten figyelmünket. Meghatározó, sorsunkat eldöntő kérdés, hogy kire figyelünk, kiben hiszünk, kítől várjuk a segítséget. Jézus a tanítványok irányultságáról ezt mondja: „Aki az eke szarvára teszi a kezét, és

hátratekint, nem alkalmas az Isten országára.” (Lk 9,62). A Jézus által kijelölt irány előrettekintés. Az év elején lelkiekben nem visszafelé, hanem előre és felfelé kell néznünk, az Úrra.

Miért jó ez nekem? Miért a figyelemre biztat Isten?

Nemrégem beszélgettem egy emberrel, aki sohasem nézett a szemembe, pedig velem beszélt. Őt nem zavarta, engem nagyon. A hittanos gyermekeket

mindig arra kérem, hogy ha beszélnek valakihez, akkor mindig a szemébe nézzenek. A másik szemébe való nézés, a másikra való állandó figyelés a szeretet és a másik megbecsülésének a jele. „Figyelek rád” – szoktam mondani gyermekeimnek.

Az Istenre figyelés a mi szeretetünk egyik kifejezése feléje. „Folyamodjatok az Úrhoz, az ő hatalmához, keressétek orcáját szüntelen!” (1Krn 16,12) Azért állunk meg Isten előtt imádságban, hogy felvegyük fele a kapcsolatot. Rá figyelünk, mert tudjuk, hogy ő állandóan szemmel tart minket. Felemeljük tekintetünket, mert szavát és akaratát szeretnénk megismerni.

Jó nekünk Istenre tekintenünk, mert tanácsaival vezet bennünket. Egyre több tanácsadó vesz bennünket körül. Befektetési tanácsadó, adótanácsadó, az egészséges életmód tanácsadója, pszichiátriai tanácsadó és lehet sorolni kifogyhatatlanul a tanácsadókat, akik jó pénzért segítenek nekünk. Emberek segítségét keressük, bennük bízunk, és csalódunk. Az Istenre figyelés azt jelenti, hogy Istentől várjuk a segítséget, az erőt, az igazi áttörést az életünkben. Isten a nagy tanácsadó, aki szeretetből, ingyen ad nekünk tanácsokat az örök életre való jutáshoz. A tanácsa egyszerű, mindenki számára érthető üzenet: Higyj Jézusban, kövesd őt, és tied Isten országa.

Azért figyelünk Istenre, mert lelkünk érzi hiányát. Keressük őt, mert bensőnk szeretne ráhangolódni. Boldogok vagyunk, ha azonos hullámhosszon vagyunk vele. Amikor rá figyelünk, akkor érezzük közelségét. Öröm és biztonság érzése tölt el minket a vele való közösségben. De kerülhetünk életünkben olyan helyzetbe, amikor nélkülözzük Isten közelségét. A hiányában élő ember az élet csatájában könnyen sérül, megrendül, elesik. Az Istenre való figyelés, az engedelmesség, a közlekedésben való élet megment minket a nagy és látványos elesésektől. Nincs olyan Krisztust követő ember, aki ne tántorodott volna meg hitében, aki az élet veszélyes csapdáiba be ne került volna. De ebből a megingásból van kiút: az Istenre figyelés, a Krisztusban való hit, Isten közelsége.

Új évi jókívánság a január havi ige. Legyen életünk, tekintetünk iránya az élő Isten, aki kezében tartja a sorsunkat.

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület
főbb információi, eseménye**

Győr, 2009. január 17. szombat – Luther-olvasókör
Szeretettel hívjuk és várjuk a győri és Győr környéki pedagógus testvéreket és más érdeklődőt is legközelebbi olvasóköri együttlé-
tünkre. Az alkalom január 17-én, szombaton 10 órakor kezdődik az
egyházkerület győri székházában (Bajcsy Zs. u. 26.).
Pongráczné Gaál Elvira és Isó Dorottya szervezők

Ökumenikus imahét

2009. január 18-25.

„...legyenek egygé kezdedben.” (Ez 37,17)

Kitüntető cím a somogy-zalai esperesnek

A Somogy Megyei Közgyűlés döntése értelmében a megye címer-
adományozásának 511. évfordulója alkalmából
2009. január 6-án, Tabon ünnepi közgyűlés keretében
– kimagasló tevékenysége elismeréseként –

Szemerei János esperes

Somogy Polgáriért Díj kitüntetésben részesült.

A kitüntető címhez ezúton is gratulálunk.

Lapunk következő számában interjút közlünk a díjazottal.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület vezetősége pályázatot ír ki a MAHEM megalakulásának 100. évfordulójára teológusok, doktoranduszok és lelkészek részére.

A pályázat célja: a teológusok figyelmének felhívása a külmiszió munkájára, a 100 évvel ezelőtt alakult egyesület és jogutódja, az EKME értékelése és a jövő útja.

A pályázat címe:

**Missziói koncepció a 20. században vagy
Európa mint missziói terület a 21. században.**

A dolgozat terjedelme: 10–12 ezer (10 gépelt oldal) karakter.
A beadás módja: CD-n és papíron.

Pályadíjak: 1. díj: 50 ezer forint és felolvasása a külmiszió ünnepén
2. díj: 40 ezer forint
3. díj: 30 ezer forint,

valamint mindegyik díjazott dolgozat megjelentetése valamely folyóiratban vagy külön kiadványban.

Beadási határidő: 2009. augusztus 31.

Eredményhirdetés: 2009. október 9-én, a külmiszió ünnepén.

Információ és leadás: Brebovszkyné Pintér Márta társelnöknél:
1085 Budapest Üllői út 24.

Tel: 20/824-2791, e-mail: marta.pinter@lutheran.hu

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy életének 94. évében, december 28-án meghalt Zoltán László nyugalmazott lelkész. Lapunk következő számában emlékezünk az elhunyt lelképásztorra.

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

**A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja**

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

**Lapunk legközelebbi száma
2009. február 8-án
jelenik meg**

Egyházkerületünk honlapja az interneten:
<http://nyugat.lutheran.hu>
A Dunántúli Harangszó az interneten:
www.harangszo.hu
Egyházunk honlapja az interneten:
www.lutheran.hu

Kedves Hitoktató és Lelkész Testvérünk!

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület elnöksége és az egyházkerület székházában működő LUTHER-OLVASÓKÖR **rajzpályázatot hirdet a Biblia éve alkalmából** általános és középiskolás tanulók részére

Luther és a Biblia

címmel.

Olyan alkotásokat várunk, amelyek bemutatják:

- milyen fontos szerepet játszott Luther életében és a reformáció elindításában a Biblia. (pl. Luther a bibliafordító, a bibliamagyarázó, az igehirdető, az éneklő stb.)
- Hogyan hat ránk, mai evangélikusokra (lutheránusokra) a reformáció 'egyedül a Szentírás' elve. (pl. napenkénti bibliaolvasás otthon, családi körben; a bibliai magatartás követése a világgal szemben; az ige felolvasásának szolgálata az istentiszteleten stb.)

A rajzok szabadon választott technikával, szabadon választott méretben, egyéni vagy csoportos munkában készülhetnek.

Kérjük, hogy az elkészült műveket az egyházkerület székházába (9001 Győr Pf. 1639.) küldjék!

Beküldési határidő: 2009. január 15.

Minden alkotó jutalmat kap. A legjobb művek külön díjazásban részesülnek. (Csoportos munkáknál: I. díj: 15 000 Ft; II. díj: 10 000 Ft; III. díj: 5 000 Ft. Egyéni munkáknál: értékes könyvjutalmak és ajándéktárgyak. A díjak átadására ünnepséget szervezünk 2009. február hónap folyamán.

Pályázatunkat abban a reményben hirdetjük meg, hogy ezzel is erősítjük gyermekeinkben a Szentíráshoz és evangélikus egyházunkhoz való ragaszkodásukat.

Ehhez kérjük Testvérünk segítő szolgálatát!

A Luther-olvasókör nevében:

Pongráczné Gaál Elvira Tubán József Isó Dorottya

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula
Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)
Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.
Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169
Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639
Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Liceum)
Felelős kiadó: Tölli Balázs
Telefon: 99/512-430 20/824-6447
Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 950 példányban
Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben
Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 30 €
E-mail: harangszo@lutheran.hu
Internet: www.harangszo.hu
ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok 12. Zab és széna

Egyetlen alkalomra megszakítjuk a kereszténységben általánosan ismert és használt szimbólumok sorát, hogy egy szokatlan, egyetlen helyen látott, parasztember alkotta jelen gondolkodjunk el. Ezt a szimbólumot nem fára festették, nem fába vagy kőbe faragták. Nem lehetett templomi textíliába hímezni vagy szőni. Minden eleme a falusi gazdálkodó ház mindennapi tartozékaiból került ki. Bár ennek a jelnek a használatát gyerekkorom óta sehol máshol nem láttam, annál inkább az emlékezetemben őrzöm, amíg csak élek, amíg csak Isten megőrzi elmém és hitem épségét.

Szűk és szoros rokonságunkban élt egy házaspár, aki sohasem állított karácsonyfát. Pedig – módos emberek lévén – szegénység nem akadályozta őket. Arra gondolhattunk, hogy talán gyermektelenségük miatt mondtak le a karácsonyfáról, nem akartak kettesben gyönyörködni benne. Mégsem vált jeltelenné az ünnepük. Csak más jelet állítottak ünnepnek. Egy kenyérszakajtó vékát színiig töltöttek zabbal, pontosan színiig. A zabbal telt vékára, zsonporra pedig hallatlan gondnal összetekert szénacsomót helyeztek és mindezt betették a konyhaasztal alá. Nem a tisztaszoba asztalára, hanem a konyhába, az asztal alá. Vizsla gyerekszemmel észrevettük, és kíváncsian érdeklődtünk, hogy mire való a zab, és mit keres a széna karácsonykor az asztal alatt. Sógorbátyám kurtán válaszolt: „Jézus szamarának tettük oda.”

Ettől a magyarázattól nem lettünk sokkal okosabbak. Igazában csak felnőtt fejjel kezdtem érteni a szokatlan jelet, az ismeretlen szimbólumot. Az eredetét még ma is csupán sejtem. Valószínűleg a török elől menekülő, vagy a törökidő után betelepített őseim hozták magukkal valahonnan délről, de a rokonságból csupán ők őrizték meg ezt a szokás-jelet nemzedékek hosszú során át.

Most csupán szóban örökítem tovább, hiszen se zabom, se szénám, se kenyérszakajtó zsonporom nincsen, hogy újra láthatóvá tegyem ezt a karácsony környéki szimbólumot. Pedig megérdemelné, hiszen a Krisztus-fogadás jele ez, a paraszti életforma mindennapi, hétköznapi természetessé anyagiával. Hétköznapi utalni a nem mindennapi: ez a szimbólum csodája. Ha lovaskocsis vendég érkezett, nem szaladt mindenki a szobába vele, hanem először valamelyik családtag ellátta a lovakat. Ebből a gondosságból is láthatta a vendég, milyen szívesen látják, ha a lovaival is így törődnek. Csodálnivaló gondolkodásmód és magatartás jele ez: kicsivel utalni a nagyobbra. A „Jézus szamarának” szánt abrak és széna is valami hasonlóra utal: az anyagiról a lelkire.

Ez az egyszerű jel azonban minden hétköznapijával együtt is nagyon összetett szimbólum. Jézus számára egyszerre jelzi a Gyermeket hordozó, minden nemzedék által boldognak mondott Szűz Máriát hordozó

szamarat, a Gyermekkel menekülő család háttas állatát és a jeruzsálemi bevonulásra kölcsön kért szamarat. De sohasem a számaron van a hangsúly, hanem azon, akit hordoz! A teherhordó állat eleségéről gondoskodik, hogy szemérmes, tartózkodó beszéddel, vagy szótlannal, zab és széna jelével mondja el: szíves örömmel fogadom Jézust, akiről jól tudom, hogy „széna hozzá nem való”, (EÉ 161,4) de hitem, fogadó hitem szemérmes jelének jó, még ha a számara számára készítem is.

Ezért kerül a véka a zabbal és a szénával az asztal alá. Az asztalnak a Vendég a gazdája, még ha más teríti is meg, mint az utolsó páskavacsora és az első úrvacsora asztalánál, vagy az emmausi asztalnál történik, ahol meghökkenő módon a Vendég házigazdaként viselkedik. Ő töri meg a kenyert: a befogadottból vendéglátó lesz. A befogadás jele meg sem közelíti a Befogadott ajándékát, pedig ő is kenyér és bor színébe rejti azt. De az az asztalra kerül!

Így aztán a zab és a széna istállószagú jele és a testté lett Ige kegyelemmel és igazsággal csordultig telt valósága mégiscsak találkoznak. A szegénységben érkező Gazdag és a szegényes hit örömeivel fogadó keresztény találkozása ez.

Ezért az örömezt őrzöm, és nem akarom felejtetni az asztal alá tett vékát a zabbal meg a szénával.

Dr. h.c. Kevházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

375 éve halt meg az éneklő vándor-tudós Szeneci Molnár Albert (1574–1634)

Január első felében emlékezünk Szenci Molnár Albert halálának 375. évfordulójára. De nem véletlen a címben megadott három szó: az éneklő vándor-tudós. Ebben a rövid főhajtó emlékezésben nincs is másra hely, mint ennek a három szónak hangsúlyozására, amelyek – meggyőződésem szerint – meghatározóak életét és munkáját.

Vándor volt a szó legszorosabb értelmében. Hat évtizednyi életének jórészt vándorlással, illetve vándorútján tanulással és tanítással töltötte.

Neve származását is mutatja. A Pozsony közeli Szencen született, s bár édesapja a polgármesterségig is eljutott, református molnárcsalád volt életének háttere. Maga büszkén vallja székely gyökereit is. S elindult az úton a tanulásban, falujában, Győrben, Göncön, majd Debrecenben. Göncön éppen akkor járt, amikor 1590-ben kinyomatták Károlyi Gáspár és munkatársai az első teljes, magyar nyelvű Bibliát. Háromszor járt hazánkon kívül, mintegy három évtizedig tanult, kutatott és tanított.

„Vándorbot a kezében, ajánlólevél a zsebében, s az isteni Gondviselésben való bizalom a szívében: így vándorol a szegény diák helységre, hegyeken, völgyeken át. Hol vendégszerető háznál, hol Isten szabad ege alatt a szállása; hol jölkölik, hol koplal, de ő nem csügged,

bátran halad előre. A határról visszanez a vándordiak, szeme megtelik könnyel, de hirtelen letörli, s megy tovább” – írja róla Benedek Elek emlékezésében. De itthon is vándorolt, többek között Rohoncon (Rechnitzben) is szolgált, s végül Kolozsvárra telepedett le, akkor már családostól. A házsongárdi temetőben várja a feltámasztás napját.

Tudós ember volt, „a polgári szellemű magyar protestáns művelődés legszorgosabb munkása ... vele a legkorszerűbb műveltség és művelődési program érkezett Erdélybe” Bethlen Gábor és I. Rákóczi György gyulafehérvári főiskolájába.

Művei felsorolása helyett fő műveire emlékezünk: latin–magyar szótárára és magyarnyelvtan-könyvére. Írásában az a felismerés vezetett, hogy a magyar nyelv egyenrangú társa a művelt európai nyelveknek. Ebben csak Sylvester János előzte meg őt a 16. században. S nemcsak a magyar szókincset gyűjtötte össze, hanem földrajzi, mitológiai nevek, fogalmak magyarozatával is foglalkozott ebben. Ez a könyv tehát enciklopédiának is mondható. S míg az említett Sylvester műve feledésbe merült, Szenci Molnár könyvét sokáig használták. „Úttörő szerepet” töltött be a kor tudományos világában, vele a magyar nyelv betört a világ tudományának táborába.

Éneklő ember volt a szó legteljesebb értelmében. S itt elsősorban a „Psaltérium Ungaricum” című könyvére kell emlékeznünk, a 150 zsoltár magyar kiadására. „Mostan azért ez Zsoltárkönyvet, mellyel én sok időtől fogva az én inségeimben gyűlölöm ellen vigasztaltam magamat: immár pedig teneked vigasztalásodra és együgyű tagjaidnak hasznokra magyarul fordítottam, kérlek, tekénsd engedelmes szemmel, Szerelmes Anyám, keresztény Anyaszentegyház.”

Nagy munka volt, mert előtte pergő nyelvű francia fordítás állt másokkal együtt. S ezt kellett az eredeti nyelvet is ismerve magyarul visszadni a gyülekezet kezébe, sőt szívébe helyezni. S ehhez hozzátehetjük, hogy az ő szíve, hite is benne volt az éneklésben, zsoltáiraiban. Ahogyan ma is vele énekeljük más énekeivel együtt:

Mint a szép híves patakra,

a szarvas kívánczik,

Lelekem Istent úgy óhajta,

és hozzá fohászodik.

Tehozzád, én Istenem,

szomjúhozik én szívem.

Szined elé, ó, nagy Isten,

vajon mikor jutok innen?

(42. zsoltár)

Amikor Szenci Molnár Albertre emlékezünk, köszönjük meg Istennek az éneklő vándor-tudóst.

